

1 העושה סוכתו תחת האילן ולא תחת כיפת השמים כְּאִילוֹ עֲשָׂאָהּ
2 בְּתוֹף הַבַּיִת¹ והסוכה פסולה. הִנֵּה מְשַׁמְעוֹת הַלְשׁוֹן של המשנה
3 היא שְׁהֵדִין דְּעֲשָׂאָהּ בְּתוֹף הַבַּיִת הוא בפשיטות כַּל־כָּף עַד
4 שְׂאִינוֹ צָרִיף לְפָרְשׁוֹ, והדבר
5 פשוט וידוע לכל שסוכה בתוך הבית
6 פסולה וְהַחִידוּשׁ של המשנה הוא
7 רק בְּנוֹגַע לְהַעֲשֶׂה סוכתו
8 תַּחַת הָאֵילָן, שאף שעשאה בחוץ,
9 ולא בבית, בכל זאת הסוכה פסולה
10 כיוון שְׁהוּא כְּאִילוֹ עֲשָׂאָהּ
11 בְּתוֹף הַבַּיִת. וְצָרִיף לְהַבִּין²,
12 הַרִי הַלִּימוֹד עַל דִּין זֶה הוּא
13 מְזַה שְׁבִסְכַת (חֶסֶר) כְּתִיב,
14 בְּצִוּוֵי עַל מִצּוֹת סוכה נאמר בתורה
15 "בסכת תשבו שבעת ימים" וכיוון
16 שכתוב "בסכת" חסר, בלי וא"ו, למדו
17 מכאן שלא כל סוכה כשרה ויש למעט
18 סוכות מסוימות וללמוד מהפסוק שיש
19 לשבת בסוכה שאין עליה תקרה וְלֹא
20 בְּסוּכָה שֶׁתַּחַת הָאֵילָן וְלֹא
21 בְּסוּכָה שֶׁתַּחַת הַבַּיִת³, הִינּוּ,
22 שְׁשִׁנְיָהֶם שְׁתֵּי סוגי הסוכות, שתחת
23 האילן ושחת הבית, מְחַד קָרָא
24 נָפְקוּ לְהוּ, מפסוק אחד לומדים
25 אותם וְאִם־כֵּן מֵהוּ הַטַּעַם
26 שְׁהֵדִין דְּעֲשָׂאָהּ בְּתוֹף הַבַּיִת
27 הוּא בְּפִשְׁטוּת יוֹתֵר עַד שְׂאִין
28 צָרִיף לְפָרְשׁוֹ, והמשנה מתייחסת
29 אליו כדבר מובן מאליו, וְצָרִיף
30 לְהַשְׁמִיעֵנוּ רק הדין דְּהַעֲשֶׂה
31 סוכתו תַּחַת הָאֵילָן?
32 אֵף הָעֲנִין הוּא, דְּהִנֵּה אֵימָא
33 מובא בַּמְדַּרְשׁ⁴ אָמַר לוֹ
34 הַקָּב"ה לְאַבְרָהָם אַבִּינוּ,
35 אָמַרְתָּ לְמַלְאכִים שְׁנֵרָאוּ לָךְ כְּאֲנָשִׁים
36 וְקִיַּמְתָּ בָהֶם הַכִּנְסַת אֹרְחִים עַל־יְדֵי
37 שֶׁאֵמַרְתָּ לָהֶם וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת
38 הָעֵץ⁵, חֲיִיף שְׂאֲנִי פּוֹרַע
39 לְבָנִיךָ וְנֹתַן לָהֶם שֶׁכֶר עַל כִּךָ שֶׁאֵתָּה,
40 אַבְרָהָם, נָתַתְּ לְאֹרְחִים לְשַׁבַּת בְּצַל

42 העץ, והשכר יהיה בשלוש פעמים בַּמְדַּרְבָּר וּבִישׁוּב וּלְעֵתִיד־לְבָא.
43 בַּמְדַּרְבָּר, שְׂנַאֲמַר⁶ פָּרַשׁ עֲנִין לְמִסָּף הַרִי שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה
44 לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל צַל – עַל יְדֵי הָעֲנָנִים שֶׁשִּׁמְשׁוּ כַּמִּסָּךְ מִהַשֶּׁמֶשׁ – בְּהִיוּתָם בַּמְדַּבָּר.
45 בִּישׁוּב, שְׂנַאֲמַר⁷ בְּסִכַת תִּשְׁבּוּ שְׁבַעַת יָמִים כָּל הָאֲזָרָח
46 בִּישְׂרָאֵל יִשְׁבּוּ בְּסִכַת וַיִּיהֲנוּ מִצַּל
47 הַסּוּכָה. לְעֵתִיד־לְבָא, שְׂנַאֲמַר⁸
48 בִּיעוּרֵי הַגְּאוּלָּה וְסוּכָה תְּהִיָּה
49 לְצַל יוֹמָם. וְכִינּוּן שְׂמַצּוֹת
50 סוּכָה הִיא לְפִי שְׂאֲמַר
51 אַבְרָהָם וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ,
52 וּבְתוֹר שֶׁכֶר עַל כִּךָ, הִנֵּה רָאִי שִׁגְם
53 הַסּוּכָה תְּהִיָּה תַּחַת הָאֵילָן,
54 כְּדוּגְמַת הַסּוּכָה שֶׁעֲשָׂה
55 אַבְרָהָם לְמַלְאָכִים וְלִמָּה, אִם כֵּן,
56 לְמַעֲשֶׂה, סוכה שנעשתה תחת העץ
57 פסולה?
58 וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזָה, עַל־פִּי מַה
59 שֶׁכָּתַב הָרַב הַמְּגִיד⁹ תְּלַמְּדוּ שֶׁל
60 הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב וְרַבּוֹ שֶׁל אֲדַמְוִר הַזֶּקֶן
61 בְּפִירוּשׁ וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ,
62 עַל־פִּי חֲסִידוֹת שְׁעֵץ זֶה הוּא מַה
63 שֶׁכָּתוּב¹⁰ עַל גֵּן עֵדֶן שֶׁהִיא בְּתַחֲלִיל
64 הַבְּרִיאָה וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹף הַגֵּן,
65 וְלִפִּי הַמְּשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית הַכוּוֹנָה הִיא
66 ל"עץ" שֶׁנִּמְצָא בְּתוֹכָהּ
67 וּפְנִימִיּוֹת הַגֵּן¹¹ 53 פְּרָשִׁיּוֹת
68 שֶׁבְּתוֹרָה. וְהִינּוּ, שְׁזָהוּ עֲנִין
69 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, שְׁיֵשׁ בָּהּ
70 מַעֲלָה עַל גְּלִיָּא דְּתוֹרָה,
71 הַחֲלָק הַגְּלוּי שֶׁל הַתּוֹרָה דְּלִית תַּמָּן
72 שֵׁן, כַּחֲלָק הַנִּסְתָּר שֶׁל הַתּוֹרָה,
73 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, לֹא קוֹשְׂיָא וְלֹא
74 מְחַלּוֹקַת כּוֹי בְּשׁוּנָה מַחֲלָק הַגְּלוּי
75 שֶׁבְּתוֹרָה שֵׁשׁ בּוֹ רִיבּוּי קוּשִׁיּוֹת
76 וּמְחַלּוֹקוֹת (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּרִעְיָא

בס"ד. יום ב' דחג הסוכות,

ה'תשכ"ח

(הנחה בלתי מוגה)

1 הַעֲשֶׂה סוכתו תַּחַת הָאֵילָן כְּאִילוֹ עֲשָׂאָהּ
2 בְּתוֹף הַבַּיִת¹. הִנֵּה מְשַׁמְעוֹת הַלְשׁוֹן
3 היא שְׁהֵדִין דְּעֲשָׂאָהּ בְּתוֹף הַבַּיִת הוא בפשיטות
4 כַּל־כָּף עַד שְׂאִינוֹ צָרִיף לְפָרְשׁוֹ, וְהַחִידוּשׁ הוּא
5 רק בְּנוֹגַע לְהַעֲשֶׂה סוכתו תַּחַת הָאֵילָן, שְׁהוּא
6 כְּאִילוֹ עֲשָׂאָהּ בְּתוֹף הַבַּיִת. וְצָרִיף לְהַבִּין², הַרִי
7 הַלִּימוֹד עַל זֶה הוּא מְזַה שְׁבִסְכַת (חֶסֶר) כְּתִיב,
8 וְלֹא בְּסוּכָה שֶׁתַּחַת הָאֵילָן וְלֹא בְּסוּכָה שֶׁתַּחַת
9 הַבַּיִת³, הִינּוּ, שְׁשִׁנְיָהֶם מְחַד קָרָא נָפְקוּ לְהוּ,
10 וְאִם־כֵּן מֵהוּ הַטַּעַם שֶׁהֵדִין דְּעֲשָׂאָהּ בְּתוֹף הַבַּיִת
11 הוּא בְּפִשְׁטוּת יוֹתֵר עַד שְׂאִין צָרִיף לְפָרְשׁוֹ,
12 וְצָרִיף לְהַשְׁמִיעֵנוּ רק הדין דְּהַעֲשֶׂה סוכתו תַּחַת
13 הָאֵילָן. אֵף הָעֲנִין הוּא, דְּהִנֵּה אֵימָא בַּמְדַּרְשׁ⁴
14 אָמַר לוֹ הַקָּב"ה לְאַבְרָהָם אַבִּינוּ, אָמַרְתָּ וְהַשְׁעֵנוּ
15 תַּחַת הָעֵץ⁵, חֲיִיף שְׂאֲנִי פּוֹרַע לְבָנִיךָ בַּמְדַּרְבָּר
16 וּבִישׁוּב וּלְעֵתִיד־לְבָא. בַּמְדַּרְבָּר, שְׂנַאֲמַר⁶ פָּרַשׁ
17 עֲנִין לְמִסָּף. בִּישׁוּב, שְׂנַאֲמַר⁷ בְּסִכַת תִּשְׁבּוּ שְׁבַעַת
18 יָמִים כָּל הָאֲזָרָח בִּישְׂרָאֵל יִשְׁבּוּ בְּסִכַת. לְעֵתִיד־
19 לְבָא, שְׂנַאֲמַר⁸ וְסוּכָה תְּהִיָּה לְצַל יוֹמָם. וְכִינּוּן
20 שְׂמַצּוֹת סוכה היא לְפִי שְׂאֲמַר אַבְרָהָם וְהַשְׁעֵנוּ
21 תַּחַת הָעֵץ, הִנֵּה רָאִי שִׁגְם הַסּוּכָה תְּהִיָּה תַּחַת
22 הָאֵילָן, כְּדוּגְמַת הַסּוּכָה שֶׁעֲשָׂה אַבְרָהָם

23 לְמַלְאָכִים. וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזָה, עַל־פִּי מַה שֶׁכָּתַב הָרַב הַמְּגִיד⁹ בְּפִירוּשׁ וְהַשְׁעֵנוּ
24 תַּחַת הָעֵץ, שְׁעֵץ זֶה הוּא מַה שֶׁכָּתוּב¹⁰ וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹף הַגֵּן, בְּתוֹכָהּ
25 וּפְנִימִיּוֹת הַגֵּן פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁבְּתוֹרָה. וְהִינּוּ, שְׁזָהוּ עֲנִין פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, שְׁיֵשׁ בָּהּ
26 מַעֲלָה עַל גְּלִיָּא דְּתוֹרָה, דְּלִית תַּמָּן לֹא קוֹשְׂיָא וְלֹא מְחַלּוֹקַת כּוֹי (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב

(1) סוכה ט, ריש ע"ב (במשנה). (2) בהבא לקמן - ראה מאמרי חג הסוכות תרל"ג (סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תקפא ואילך. וראה בהנסמן שם). ד"ה זה תרל"ה (סה"מ תרל"ד ס"ע שלט ואילך). (3) סוכה שם (בברייתא). (4) קה"ר פ"א, א. (5) וירא יח, ד. (6) תהלים קה, לט. (7) אמור כג, מב. (8) ישע"י ד, ו. (9) אור תורה ר"פ וירא (ח, א) - הובא בסה"מ תרל"ב ע' תקפח. וש"נ. (10) בראשית ב, ט.